

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. дн Кольо Видев Коев, преподавател в катедра Социология и науки за човека
към ФИФ на ПУ „Паисий Хилендарски“**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен '**доктор**'

в област на висше образование 3. Социални стопански и правни науки,
професионално направление

3.1. Социология, антропология и науки за културата,
докторска програма

Социология (социология и науки за човека)

Автор: Милена Георгиева Ташева

Тема: ПРАКСЕОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА РЕФЛЕКСИВНОСТТА: ЕДНА СОЦИ-
ОЛОГИЧЕСКА ПЕРСПЕКТИВА

Научен ръководител:

Доц. д-р Стойка Пенкова (Катедра Социология и науки за човека към ФИФ на ПУ
„Паисий Хилендарски“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-2184 от 08.05. 2019.г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Праксеологични проблеми на рефлексивността: една социологическа перспектива“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 3. Социални стопански и правни науки , професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, докторска програма Социология (социология и науки за човека). Автор на дисертационния труд е Милена Георгиева Ташева – докторантка в редовна форма на обучение към катедра Социология и науки за човека с научен ръководител Доц. д-р Стойка Пенкова от Катедра Социология и науки за човека към ФИФ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от дисертанта комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’)
- заповеди за записване в докторантура, прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението;
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит по специалността с успех Отличен 6.00;
- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат на български и на английски език;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;

2. Кратки биографични данни за докторанта

Познавам Милена Ташева още от студентските ѝ години (преди всичко от курсовете, които съм водил в катедрата по социология в ПУ „Паисий Хилендарски“). Още по това време тя се открояваше сред колегите си с чувствителността си към детайлите в интерпретацията на социологическите казуси и към нестандартните аналитични решения. По-късно тя пренесе тези свои качества и в изследователската си работа, демонстрирайки забележителна последователност в социологическото си развитие. С това искам да кажа, че дисертантката отрано заяви интереса си към занимания с телесността в социалните практики в комбинация с т.нар. „логика на молекулярните перформативи“. Успоредно с изследователската си работа Милена Ташева повече от десет години води семинарни занятия по различни, свързани с интересите ѝ дисциплини, изпробвайки своите идеи непосредствено в работата със студентите.

От определена (външна) гледна точка защитата на тази дисертация може да изглежда закъсняла (тя вероятно можеше да бъде защитена и доста по-рано), но всъщност за зрелостта и за приносния характер на труда значение има един късен обрат в развитието на автора. Датирам го някъде около 2015-2016 г., когато дават първи сериозни резултати заниманията на Милена Ташева с етнометодология, намерили израз в доклад на конференция по социоанализа и етнометодология, озаглавен „Една перспектива към практическата рефлексивност чрез Бурдийо и етнометодологията“. Тези занимания позволяват на дисертантката да разшири аналитичната си перспектива, прибавяйки ефективно етнометодологическата гледна точка към поддържаната от самото начало бурдийовистка и постбурдийовистка визия, което има решаващо значение за получилия се финален вариант на дисертационния труд. Използвайки една привилегирована в дисертацията терминология, бих казал, че този обрат от последните години у Милена Ташева може да се разглежда и като необходимото „рефлексно-рефлексивно“ корективно усилие на научния ѝ хабитус спрямо нещо като „хистерезис“ в дисертационната работа, усилие, довело до фактическо установяване на ново съответствие с материята на хабитата.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд заявява ориентацията си към идентифициране на все още неразпознати, „неразчетени“ от съвременните медицински и терапевтични практики форми на социално страдание и на социална уязвимост, поставяйки специален акцент върху набелязаната от П. Бурдийо, но така и останала неразгърната в творчеството му идея за социоанализа. Социоаналитичната перспектива, схващана едновременно като апарат за разкриване на новите форми на всекидневна несигурност и за интерпретацията им, се разгръща в дисертацията като „социоанализа на самонаследяването“ – аналитичен подход, развиван интензивно в рамките на катедра „Социология и науки за човека“, в който дисертацията на Милена Ташева внася свежи и оригинални акценти. Специално бих подчертал настойчивия стремеж на автора така да разработва своя проект, че системно да удържа „сингуларността и уникалността на всекидневните модули на преживяване на социална уязвимост“ (Автореферат, с. 7).

Иновативният характер на този труд следователно намира израз както на фундаментално методологическо равнище, така и в качеството си на инструментариум за емпирична работа със споменатите форми на всекидневно страдание, допринасяйки в последна сметка за разгръщането и на нови социално-терапевтични практики.

4. Познаване на проблема

Основният теоретичен фокус на дисертационния труд, проблематиката на рефлексивността и по-специално на практическата рефлексивност, предполага съсредоточаване преди всичко върху автори и социално-научни традиции, изиграли решаваща роля за осъществяването на т.нар. праксеологически обрат в хуманитарните и социалните науки. В този смисъл М. Ташева съвършено основателно полага като хоризонт на своите анализи трудовете на Дж. Остин, П. Бурдийо, Х. Гарфинкъл, Х. Сакс и др. Убедително доказателство за дълбокото познаване на състоянието на проблематиката на рефлексивността и на обсъжданията ѝ в литературата е начинът, по който дисертантката „кръстосва“ идеите на различни автори, например: рефлексивност-рефлекс (Бурдийо) и етнометодологически схващаната (не-егологична) рефлексивност (Гарфинкъл); перформативна логика (Остин) – социализирана телесност (Бурдийо) – молекулярна социология (Сакс), при което следват важните за дисертацията изводи: „практическа рефлексивност“, в първия случай, „многостранно перформативно взаимодействие“ – във втория. Примерите разбира се биха могли да продължат.

Тук искам обаче специално да подчертая нещо, което рядко се среща в дисертационните трудове, разработвани на българска почва: великолепно познаване на българските трудове по проблематиката на дисертацията, релевантното (а не просто церемониалното) цитиране на авторите и на техните идеи, ясното вписване във вече постигнатото, но и отчетливото разграничаване на собствения принос в съответния контекст.

5. Методика на изследването

Отговаряйки положително на въпроса дали избраната методика позволява да се постигне поставената цел и да се получи адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд, ще развия тази оценка като кажа, че дисертационният труд отива отвъд задачите, които по правило си поставя един малък докторат, *обновявайки използваната методика* и постигайки чрез нея *иновативни теоретични решения*. Самата методика, приносните моменти в нея, както и приносния характер на постигнатите теоретични резултати ще характеризирам детайлно по-нататък в рецензията си. Тук само ще отбележа, че анализът в дисертацията се разгръща чрез т.нар. „мислене чрез“ – техника, която позволява от инсценирани между различни мислители диалози да произтекат идеи, които едновременно следват от мисловните им нагласи, но винаги надхвърлят техните граници. Такава функция в развитието на частите изпълняват диалозите между П. Бурдийо и Х. Гарфинкъл, М. Мос и Анализа на разговори, Дж. Остин и Х. Сакс.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията включва Увод, две части, шест глави (по три глави във всяка част), две Междинни равносметки (по една във всяка от двете части), Заключение и четири Приложения. В хоризонтите ѝ се открояват няколко застъпващи се и препращащи един към друг проблемни кръга, които самата дисертантка описва като „постъпателно стесняване“ от широкия контекст на *социоанализата на самонаследяването през логиката на молекулярните перформативи към практическата логика на молекулярните перформативни взаимодействия*. Тъкмо в рамките на тези три тематични кръга се разработва и идеята за практическата рефлексивност.

Движещият принцип и на двете части са споменатите вече инсценирани от дисертантката диалози. В основата на *Първа част* лежи диалогът между схващането на Бурдийо за рефлексивност и етнометодологическата перспектива към рефлексивността като съвместна ситуирана членова работа. Ключовото понятие тук (и оттук нататък) е „рефлексивност-рефлекс“. Най-напред е поставен въпросът за „превръщането на обективизиращата рефлексивност в *професионален рефлекс* на научния хабитус“ и следователно за това как системно поддържаната („до маниакалност“) рефлексивност на изследователя се седиментира в метод, вграждайки се в „занаят“. По-нататък рефлексивността на научния хабитус (ключова тема в методологията на Бурдийо) се аналогизира/противопоставя на практическата рефлексивност, която развива собствена и несводима до научната практика темпоралност. Удържането на тази темпоралност, както показва авторката, е в крайна сметка един от сериозните дефицити в поддържаната от Бурдийо „теория за несъвпадение между теория и практика“, което се разкрива отчетливо в анализа на дарообменните практики – парадигмална тема в неговото творчество. М. Ташева, от своя страна, демонстрира възможността за удържане на практическите функции на времето в анализа чрез идеята за „секвенциална релевантност“ (Сакс) на отделните действия в молекулярната структура на дара, откъдето и разглеждането на логиката на дара като „ендогенна“.

Тази перспектива към практическата логика на дара извежда на преден план *ключовата роля на третия участник* за темпоралното разгръщане на взаимодействието в дарообмена. Оттук нататък във фокус е *собствено практическата рефлексивност*, при което рефлексивността-рефлекс се разкрива като „корективна работа, извършвана от въвлечения в практикуването на практиката агент..., ориентирана към установяване на отношение на взаимна релевантност между конкретното поле на действие и действащия агент“ (с. 73).

Подобен поглед към практическата рефлексивност отваря шанс за засрещане на постигнатото посредством Бурдийо с етнометодологическата визия за рефлексивност в хода на

членовете практики и особено с радикализираната версия на късната етнометодология, поставяща акцент върху *въплътената рефлексивност* и „уникалната адекватност“ на метода. Финалното разбиране за рефлексивност-рефлекс след диалога между Бурдийо и етнометодологията предполага: взаимно разработване между „контингентни обстоятелства“ и тяло – бих добавил: и в хода на интертелесните практики на членовете – посредством несекващо модифициране на съответствието между тях.

Втора част разгръща по-нататък идеята за рефлексивност-рефлекс, изявявайки практико-логическите ѝ функции в рамките на т.нар. молекулярни перформативни взаимодействия. Основавайки се на постигнатото до момента в разработването на категорията „молекулярен перформатив“ (най-вече от Д. Деянов и Т. Петков), М. Ташева най-напред проблематизира самите понятия „перформативност“ и „молекулярност“ чрез Бурдийо и етнометодологията, настоявайки, че те трябва да се схващат като винаги скачени, че (по собствения ѝ израз) те се „носят взаимно“. Основание за това твърдение ѝ дава тематизирането на перформативността като „ситуиран“ (в етнометодологически смисъл: не емерджентен, а диктуващ собствената си видимост) феномен, като „перформативна форма“, в която се „отлива“ локалната практика. Тя разпределя и контролира нормативно действията на участниците, бидейки разпознаваема от тях, но проигравана „всеки следващ път“ като за пръв път. Става дума за един вид „перформативна молекула, изградена от рефлексивно съотнесени, взаимно релевантизиращи, т.е. подредени по определен въплътено-рефлексивен начин *атоми-индексични изрази и действия*“ (с. 106).

Важен ход в дисертацията е разширяването по-нататък на идеята за перформативност, която се разглежда като обективизирана в нещата перформативност и най-вече като въплътен в живото тяло перформатив. Този ход позволява на М. Ташева да постави на обсъждане *собствено логическите проблеми* на молекулярните перформативни взаимодействия, а най-важният резултат от нейния анализ е схващането на телесния перформатив като „рефлексно-рефлексивен практически извод“.

В последната част на дисертацията акцентът пада върху молекулярната структура на социалното взаимодействие, като във фокус най-напред е поставен всекидневният разговор като молекулярна сглобка, от която следва задаването и разпознаването на видими ходове, чрез които компетентните участници се обвързват във взаимни права и задължения. Важно в случая е разбирането на молекулярното взаимодействие като многоместно отношение, което предопределя и практическия усет за уместност, нерелевантност, забележимо отсъствие, както и съответните коригиращи действия-перформативи.

Последният параграф се връща към логиката на дара на Мос и на Бурдийо, за да постави фундаменталния социо-аналитичен въпрос за възможна стратегия на самонетъждествения хабитус, позволяваща му да преодолее пропадането в „междината на пречупения опит“. Централна роля в тази стратегия на практическия усет дисертантката отрежда на „предварителния дар“, който тя различава в структурно отношение от друга много важна за темпоралното случване форма – „предварителния ответен дар“.

Приложенията към дисертацията са оригинален начин да бъдат изпробвани върху различни по характер емпирични казуси разработените в труда теоретични принципи и методологически инструменти.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В представянето на дисертационния труд вече повече или по-малко характеризирах основните постижения на Милена Ташева. Тук просто ще им придам по-системен вид. Ще отбележа, че те вече така или иначе присъстват в Справката за приносите, която приемам без възражения.

Това, което прави силно впечатление, е неотклонно следваната от автора мисловна стилистика на „мислене чрез“. Мислене на Бурдийо чрез Гарфинкъл, на Остин чрез Сакс, на Гарфинкъл и Сакс чрез Бурдийо и т.н. Имах възможност да отбележа, че тъкмо това е специфичната тъкан, от която израства анализът и която го контекстуализира. Тук ще добавя, че въпросното „мислене чрез“ действително разгръща мисловните хоризонти на въвлечените автори, без да им налага чужда на тях логика. Това не е самоочевидно, особено като се има предвид традиционно изкривяващото четене на етнометодологията от Бурдийо и от бурдийовистите. В този смисъл провокираният в дисертацията диалог между Бурдийо и Гарфинкъл е *постижение само по себе си* на разбиращото четене на М. Ташева, но и богат на възможности контекст, който ражда други приноси.

Такъв принос например е разработването на понятието „рефлексивност-рефлекс“. Формулата (която дисертантката заема от Бурдийо, но разработва по свой оригинален начин) ни казва, че рефлексивността-рефлекс като винаги актуално разгръщаща се действа „не ex post върху opus operatum, а a priori върху modus operandi“. Тъкмо на този императив в буквалния му смисъл, но проектиран върху практическата рефлексивност, се стреми да бъде верен дисертационният труд. За тази цел М. Ташева умело се възползва от възможностите, които ѝ дава етнометодологическото схващане за рефлексивност: като протичаща винаги между членовете (без да е резултат от авторството на който и да било), както и между членовете и обстоятел-

ствата, променяйки всеки път позицията на всеки от тях. Тази перспектива позволява на дисертантката да държи във фокус *самото време на действие* на рефлексивността (а не да я описва ретроспективно) и да я представи като „(само)корективното усилие на хабитуса, действащо се при всеки досег на агента и непредвидимите обстоятелства и агенти, съставляващи условията, в които се разгръща социалното взаимодействие“ (с. 97). В това описание определено чуваме *освен и отвъд Бурдийо* знаменитата формула на Гарфинкъл от *Програмата на етнометодологията*: „another each next first time“: „макар всеки следващ случай на действие да е различен, всеки следващ случай на специфичен разпознаваем вид действие трябва освен това да бъде и ‘друг’ в сравнение с нещо, разпознато преди това. Всеки път е първи, но всеки път също така е и следващ“. Така постигнатото понятие за рефлексивност-рефлекс вече се връща обратно в социоаналитичния инструментариум като средство за анализ на „всекидневния труд като ориентиран към самонаследяване“ (с. 172).

Позволих си да характеризирам по-подробно разгръщането на идеята за „рефлексивност-рефлекс“, първо, защото тя е хубав пример за ефектите от мисленето „чрез“ и, второ, защото има фундаментална роля за оригиналните постижения на авторката.

Ще отбележа накратко още два приноса, които имат значение за теоретичното разгръщане на дисертацията. Става дума за обособените в точка 6 и 7 постижения от Справката за приносите. И двата се отнасят до практиката на дарообмена и искам да ги подчертая, защото те говорят за приемствеността и последователността в работата на М. Ташева. Едно от първите нейни открития, често цитирано от нейните колеги, се отнася до евентуално преобръщане в структурата на дарообмена, при което *ответният дар* може да предшества *дара*. В настоящата дисертация тя показва, че тази практика, забелязана и в анализите на Мос, е всъщност стратегическа – перформативна – употреба на *предварителния дар*, която трябва да бъде разграничена от стратегията на „предварителното ответно даряване“ (Деянов). В този смисъл предварителното даряване се изследва като рефлексно-рефлексивно действие на практическия усет и като инвестиция в бъдещето на преживяваната като фрактализирана идентичност.

Другият принос, отнасящ се до практическата логика на дарообмена, но имащ и по-широк смисъл, е разпознаването на „третия участник“ в дара, чиято позиция гарантира удържането на времето между дискретните атоми на дарообмена, при което времеви интервали се оказват елемент от самата практико-логическа форма на молекулата дар. За развитието на тази идея роля играе обръщането към *Анализа на разговори*, който поставя на специално обсъждане поемането на ред във всекидневния разговор и по-конкретно отварянето на възможност за включване в разговора (например разказването на история в структурата на

разговора започва не на първи ход, а чрез „отваряне на слот“ на трети ход). И в логиката на дарообмена, и във всекидневния разговор е важно вниманието към темпоралното следване на ходовете, за да се осигури релевантно участие в съответната практика. По този начин, вече в по-общ смисъл, се описва и множествеността, т.е. молекулярната организация на локалното всекидневно взаимодействие с неговите видими и разпознаваеми позиции и ситуирани перформативни ефекти от компетентното/некомпетентното боравене с тях.

Характеризирайки по-общо приносите в дисертацията, бих казал, че те имат преди всичко теоретичен характер, трасирайки собствен път на М. Ташева в развитието на теорията на практическата логика. Те обаче са ориентирани и към разработване на социоаналитичен инструментариум за емпирична социологическа работа, като в този смисъл имат и потенциален приложен характер.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Списъкът с публикациите включва шест статии като 2 от тях са публикувани в сп. *Социологически проблеми* (рецензирано издание, реферирано в ProQuest и EBSCO), една в сп. *Философия*, една в сборник, а две са под печат. Отбелязвам едно „забележимо отсъствие“: публикацията в *Социологически проблеми* 2018/1: „Проблемът за рефлексивността: границата между етнометодологията и социоанализата“. Липсата е съдържателно важна, защото показва значим етап в развитието на мисленето на дисертантката. Но и така броят и характерът на статиите е напълно достатъчен като условие за защита. Всички те се отнасят до съдържанието на дисертацията, отразявайки различни фази от нейното развитие.

Вече споменах, че познавам поне няколко работи, в които се цитират публикации на Милена Ташева, но за съжаление тя не е представила списък с цитирания на нейни трудове.

Дисертантката редовно участва в проекти на катедрата и поне три от статиите са резултат от работата ѝ в тези проекти.

9. Лично участие на докторанта(ката)

Дисертацията е изцяло плод на личните усилия на дисертантката. Макар тя коректно да се позовава на вече постигнатото в чужд и български контекст, формулираните приноси и получените резултати са нейна лична заслуга.

10. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията, като дава добра представа за структурата на дисертацията и коректно отразява основните резултати, постигнати в нея.

11. Критични забележки и препоръки

По време на вътрешната защита имах възможност да направя поредица от конкретни бележки по текста на дисертацията. С удовлетворение отчитам, че М. Ташева се е съобразила с повечето от тях. Тук ще направя само две препоръки, които имат отношение по-скоро към бъдещата изследователска работа на дисертантката. Те се отнасят най-вече до продължаване и задълбочаване на паралелното четене на Бурдийо и етнометодологията.

Първото, което ще кажа, засяга третирането на рефлексивността от Бурдийо и от Гарфинкъл и по-точно едно затруднение при това третиране, произтичащо от различната начална позиция на двамата автори. Както ясно показва М. Ташева, при Бурдийо става дума на първо място за саморефлексивност, за рефлексивност като част от „научния хабитус“, като „метод“ и т.н., иначе казано за рефлексивността като контролирана от учения. За мен обаче е проблематичен преходът от така схващаната „рефлексивност“ към „практическата рефлексивност“ и в този смисъл в сравнението между Бурдийо и Гарфинкъл като че ли има липсващ елемент. Защото изходната позиция на Гарфинкъл е рефлексивността като разгръщаща се *между* членовете като ситуирани (забележете между „членовете“, а не между пълнокръвни личности). От такава гледна точка, ако определим рефлексивността при Гарфинкъл като практическа, тя *не е в никакъв смисъл подконтролна* на „частичните“ персони (членовете) и затова се разгръща помежду им, като постоянно модифицира позициите им. Ето защо в *Програмата на етнометодологията* Гарфинкъл подчертава, че един от проблемите на изследователите в социалните науки е, че никога не губят своя феномен (вероятно и поради „маниакалното практикуване“ на рефлексивност?!). А когато не можеш да изгубиш феномена си, продължава Гарфинкъл, не можеш да направиш и откритие. Така че несъмнено се очертават два типа практики („научна“ и „практическа“, както са назовани и в дисертацията) с несъизмерими рефлексивности, но вероятно на преден план изпъква и възможността за нахлуване на „практическата практика“ (практиката на „света на живеенето“, както казва на друго място Гарфинкъл, четейки изместващо Хусерл) в „научната“, често пъти с ефекта на взрив в научната практика (случая Шрекер, например). Неслучайно в *Изследвания по етнометодология* и на други места Гарфинкъл говори за „практическо социологическо разсъждаване“ и за

„професионална социология“ като две съвършено различни практики, чието смесване може да доведе до сериозни недоразумения.

В дисертацията много от току-що казаното е предусетено, но ми се струва, че е необходимо по-детайлно открояване на ходовете.

Следващата препоръка визира идеята за „социално време“ между дискретните актове на дарообмена. Това понятие (на Бурдийо, ако не се лъжа) се появява поне на две места в дисертацията – веднъж във връзка с „третия участник“ и втори път във връзка с т.нар. „висящ дар“. Струва ми се, че авторката може да продължи и по-нататък, конкретизирайки въпросното време вече като един вид „векторно“ натоварено (иначе казано, то самото е като че ли индексикализирано). Тук като интересен аналог може да послужи третирането на *паузите* в Анализа на разговори, където се прави разлика между „пауза на страната на актуалния говорител“ (когато той обмисля елемент от изказването си в хода на неговото развитие), „пауза след края на изказването на актуалния говорител“ (време за евентуално поемане на ред) и „негова пауза“ или „пауза на страната на следващия говорител“ (когато вместо поемане на ред тегне мълчание). Това според мен са три темпорални вектора (три качествени спецификации на „социалното“ време), които могат да бъдат интересно въввлечени и в логиката на дарообмена.

12. Лични впечатления

Измежду многото лични впечатления, които имам за М. Ташева специално бих изтъкнал две нейни качества: изключителната работоспособност като преподавател и като изследовател и коректността ѝ във всякакъв смисъл на думата: към изследователската работа (което включва и висока самокритичност), към колегите – били те студенти или преподаватели, към принципите на университетската работа.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа **научни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Философско-историческия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че Милена Ташева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност социология като демонстрира несъмнени качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна **оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Милена Георгиева Ташева в област на висше образование: 3. Социални стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, докторска програма Социология (социология и науки за човека)

София

10. 06. 2019 г.

Рецензент: проф. дн. Кольо Коев